

omnes hæreses aliquibus se earum testimoniis occulunt ac nituntur tueri : ita etiam catholicorum virorum famam propter quæpiam incautius fusa, non patiemur addici. Neque enim habuerunt intentionem illi, aut damnandi nuptias, aut liberum arbitrium denegandi, vel innocentiam sauciandi : quam si habuissent, non vestrum dogma firmassent, sed honorem officii perdidissent. »

AUG. O clara et benigna ratio defensionis ! Simplicius videlicet dixit Ambrosius¹, ex commixtione maris et feminae expertem neminem esse delicti; et quodcumque aliud speculando, nec habendo necessitatem a latere surgentibus quæstionibus obviandi, negligenter et incaute scriptis et disputationibus suis Manichæum, quod dicis, virus infudit. Homo loquacissime, homines timens homini parcis, non illa dicta defendis. Nam si vera ratione defenduntur hæc dicta, procul dubio veraciter defenduntur, et vera sunt : et si hoc ita est, recte asseritur originale peccatum, et dogma interimitur vestrum. Si autem falsa ratione defenduntur hæc dicta, clara tua illa et benigna ratio non est ratio, sed deceptio.

At enim « Conjugia crebro laudavit » Ambrosius : hoc et nos facimus. « Nullam, inquis, in corporibus affectionem a diabolo ille putavit insertam : » si affectionem bonam, nec nos; si malam, sicut ille, ita et nos. « Nec regno, inquis, diaboli divina opera, hoc est, naturæ membra, ille subiecit : » quasi adulterorum membra non sint divina opera et membra naturæ, quæ tamen vitio, et per hoc diabolo constat esse subjecta. « Illi, inquis, a Deo instituta conjugia ac benedictione donata, liberumque arbitrium, prout opportunitas attulit, explicarunt : » sic et nos. Humanum est, inquis, ut non stare in societate vestri scelers judicentur : » imo insanum est, ut non

¹ Ambros. in Isaï.

stare in societate illorum vestro scelere judicemur. « Dicis non præjudicare Scripturis sanctis, quod omnes hæreses aliquibus earum testimoniis se occulunt ac nituntur tueri : » et sic vis « Disputatoribus non præjudicare catholicis nonnulla, quæ ab eis, sicut putas, incautius fusa » vobis objicimus. Quid est hoc, nisi dicere etiam in Scripturis sanctis, ea quæ pro se usurpant hæretici, incautius fusa esse, et ideo vera non esse? Quo sceleratius quid potest dici? Aut si illa vera sunt, sed ab hæreticis non ita intelliguntur ut sunt : nihil simile habet hæc comparatio; quoniam dicta vel Ambrosii, vel Cypriani, vel aliorum catholicorum, quæ contra vos ponimus, si vera esse concesseris, peccatum originale firmabis. Proinde quemadmodum nos cum illis et laudamus nuptias, et liberum confitemur arbitrium, et defendimus innocentiam : sic tu cum illis dic parvulos non esse expertes delicti; alioquin nos sumus cum eis, tu adversus eos. Illorum enim dicta non defendis, ut promiseras, sed reprehendis. Tuo quippe dogmate, cum cogaris illa culpæ et falsa esse contendere, nullo modo sineris auctoritatibus eorum defensionem quam sponderas, exhibere : quia et in accusatione adulator esse conaris, et in adulatione deprehenderis accusator.

CXIV. JUL. « Libere itaque conjecto et pronuntio, quoniam si eorum aliquis his superesse diebus, videretque extinctum disciplinæ christianæ decus, otiantem in omnibus liberam voluntatem, atque affectantem imputare necessitati quidquid sponte committit, vituperationem quoque operum Dei, eversionemque legis ejus sub nomine inefficacis gratiæ populorum auribus intimari; toto contra vos felle moveretur : perpendens etiam peccatum naturale a Manichæa non posse impietate discerni, fidem

¹ Forte excusatione.

catholicam aut emendatis aut condemnatis vobis, et planius tueretur et cautius. »

AUG. Cur ergo emendatis nobis, et non etiam se ipsis? Ubi est quod te libere conjectare et pronuntiare promiseras? Ecce nec libera est tua vanitas, et falsa libertas: timuisti enim dicere, quod si his diebus superesset Ambrosius, vobis auditis, primum se ipsum, deinde nos emendaret: sed quasi homo liber hoc mutire formidans, tamen intelligi voluisti. En quo devenerunt hi dies, ut in eis Ambrosius, si hic viveret, disceret se fuisse Manichæum, et audito Juliano, vel Cœlestio, vel ipso Pelagio, esse ulterius non debere, sed ex illa nefaria pestilentia vobis præcipientibus curantibusque sanari. Quale spectaculum animo cogitantis occurrit? quale esset, videre Ambrosium stantem, vel si ille permetteret, sedentem ante Pelagium, atque discentem paradisum novum sæculi hujus calamitatibus plenum, quas videmus parvulos perpeti, ubi necesse esset, etiamsi nemo peccasset, carnem concupiscere adversus spiritum; et ne ad illicita ac flagitiosa pertraheret, concupiscere etiam spiritum adversus carnem: quam dissensionem dicere soleret Ambrosius¹, per prævaricationem primi hominis in hominum vertisse naturam; sed jam sub vobis magistris dicere non auderet. Necesse quoque esset in tali paradiso pallore prægnantes, tolerare longa fastidia, gemere atque ululare parientes; cum diversis vitiis ingeniorum et corporum homines nasci, paucosque cordatos, minore quidem, nec tamen sine labore litteras discere, cæteros tardiusculos sive tardos, et tanto magis quanto quisque esset tardior, aut concidi ferulis magistrorum, aut indocetos imperitosque manere; fatuos vero nec magistris dari, sed dolendos ridendosve nutrirî; infantes antequam

¹ Ambros. l. 7. in Luc. 12.

quidquam mali possent velle vel agere, agitari morbis, torqueri doloribus, medicamentis curari cruciantibus, a dæmonibus vexari, expirare superantibus cladibus. Si vero hæc exhorrens credere nollet Ambrosius, et responderet hæc omnia, si nemo peccasset nullo modo futura fuisse in tantæ beatitudinis loco, ubi nec post peccatum esse potuerunt, ejectis inde illis, quorum prævaricatione mala ista secuta sunt; ac per hoc de miseria venire moctalium, quæ nulla esset, nisi gravissimo peccato primi hominis natura humana vitiata atque mutata hoc sæculum tot tantisque calamitatibus plenum propagare meruisset; ubi nec redempti, jam sempiternæ salutis pignore accepto, malis hujusmodi carent; sed cum de hoc sæculo exierint, tunc carebunt: si ergo talia responderet Ambrosius, præclaris syllogismis vestris prohiberetur hæc dicere, ne scilicet concupiscentia carnis vituperata, et originali peccato credito, nuptiæ damnarentur, liberum auferretur arbitrium, vituperarentur opera Dei, et sub nomine gratiæ legis eversio sequeretur. Non sic plane, non sic. Erubescite, vel potius expavescite talia cogitare. Imo vero si vir ille superesset, multo vehementius quam nos et auctoratius vobis pro catholica fide et pro Dei gratia vel æquitate resisteret, quam non sint consequentia, quæ consequentia putatis, ostendens; quia et recte vivi potest, non pulsa nec laudata mala concupiscentia, sed frenata; nec culpatur naturæ Conditor, quando ab illo sananda monstratur, quæ ab inimico vitiari potuit, non creari; nec damnantur nuptiæ, quæ bene utuntur pudenda libidine; nec liberum auferretur arbitrium, sed cujus beneficio sit in bono liberum ostenditur; nec lex evacuatur per gratiam, sed impletur. Hæc ille doctor egregius egregie disputaret, et in vestras facies impudentes, illa quæ superius de paradiso vestro

diximus, et vestrum errorem vere consequuntur, et ab omnibus hominibus tanquam vesana atque furiosa vel ridentur, vel exhorrentur, illideret.

CXV. JUL. « Neque enim in jure cujusquam est definita suscipere, et quæ consequuntur excludere. Qui ergo dicit propter hoc parvulos ad jus diaboli pertinere, quoniam de sexus commixtione generantur; sine dubio ipsam commixtionem, in qua naturæ opus est, cum naturæ ipsius institutione condemnat. »

AUG. Tibi quidem hoc videtur: sed verum non esse. (quod tu non vides,) vidit Ambrosius¹, qui dixit expertes non esse delicti ex viro et muliere, id est, per illam commixtionem corporum natos: nec tamen ipsam commixtionem cum ipsius naturæ institutione condemnat. Commixtio quippe conjugum procreandi causa, bonum est nuptiarum: sed ita fiunt nonnulla opera bona non sine malo vitiorum, sicut opera mala non sine bono membrorum. Quantislibet² autem vitiis turpetur quæcumque natura, institutio ejus semper est bona. Nam sicut institutio corporis bona est, etiam quando nascitur morbidus; et institutio animi bona est, etiam quando nascitur fatuus: sic institutio hominis ipsius bona est, quando nascitur contagioni peccati originalis obnoxius.

CXVI. JUL. « Quod aut utrumque simul negatur, aut simul utrumque suscipitur; et cum sit in potestate utriusque rejectio, non est tamen in arbitrio alterius electio; nisi quod facilius potest illicita commixtione gravari vitio voluntatis, seminum tamen fructificatione defensa, quam fructibus ejus accusatis, sexuum negotium vindicari. Non ergo fluctuatio tua, quam inter formidinem impietatemque perpeteris, novas disputandi regulas condere valebit, ut de duobus connexis unum suscipias, et quod ei adhæret excludas. Ante leves pascentur in æthere

¹ Ambros. in Isaï. — ² Prosper sent. 305.

servi¹, quam post præjudicium sumpti negetur effectio. Exercet hoc genus apostolus Paulus, cum dicit: « Si » mortui non resurgunt, nec Christus resurrexit. Si » Christus non resurrexit, vana est fides vestra². » Nunc autem Christus resurrexit: constat ergo functorum diem resurrectionem futuram. Et ut hoc ipsum brevius propter legentem inculcemus exemplo: dubitetur utrum justum bonum sit; peto, an omne justum, honestum esse fatearis. Quo concesso, addo aliud; utrum omne honestum, bonum quoque esse pronunties. Hoc quoque dato, te volente, nolente, concludo: Si omne justum honestum omne honestum bonum; omne igitur justum bonum est. Huic effecto quicumque post prima sumpta voluerit obniti, non ædificium rationis quatit, sed ipse se exponit irrisui. Ut ergo ad causam comparatio recurrat quæritur utrum sit in natura peccatum: petivi concederes-ne nullum esse sine voluntate peccatum: assensus es, sicut tua dicta testantur. Addidi, an in parvulo putares esse voluntatem: hoc etiam denegasti. Quid sequitur tertium, si non est sine voluntate peccatum? Hoc tam certum est³; ut nec ab Academicis venire possit in dubium, quorum divitiæ sunt nihil certum tenere. Tu ergo cum post duo prima sumpta, tertium negas, in quo est effectus duorum, non rationis fundamenta convellis, sed tuum prodis furorem.

AUG. Ita-ne es insipiens, ut putes in natura non esse peccatum, cum omnino peccatum nisi in natura esse non possit? Nam vel in Angelo est, vel in homine, quæ sine dubitatione naturæ sunt: si ergo peccatum in nulla istarum natura esset, profecto nusquam esset. Ac per hoc, proposita quæstione utrum sit in natura peccatum, do-

¹ Virgil. Elog. 1. — ² 1 Cor. xv, 16. — ³ Forte deest, scilicet, in natura (vel in parvulo) non esse peccatum.

cere intenderas in natura non esse peccatum; vanam ergo fuisse intentionem tuam, et in vanum te istam proposuisse quæstionem, si non es nimium vanus, intelligis. Ecce rationis tuæ, quoniam ratio vera non est, fundamenta convello; nec tamen sicut conviciaris prodo meum furorem, sed tuum errorem. Concessis enim duobus quæ sumis, ideo tertium nego, quia non est in eo, sicut esse putas, duorum effectus illorum. Ideo quippe concedo non esse sine voluntate peccatum, quia sine voluntate non potest fieri. Sed alia ratione rursus recte dicitur, esse sine voluntate peccatum, qui manet, quandiu non remittitur, etiam desistente voluntate qua factum est. Item concedo non esse sine voluntate peccatum, quia et originale peccatum sine voluntate non factum est ejus, a quo ipsa origo sumpsit exordium. Proinde cum etiam illud concedo, quod peccandi voluntas non sit in parvulo, non ex his duobus conficitur tertium, quod peccatum non sit in parvulo. Conficeretur autem, si quemadmodum concedo non esse peccatum sine voluntate, ita concederem non esse cujusque peccatum sine ipsius propria voluntate. Proinde peccati quidem voluntatem parvulus non habet, sed peccatum non haberet, nisi ille, de quo id attraxit, voluntate peccasset. Nam de ipsa hominis quoque nativitate tale aliquid dici potest: si enim diceres: Nemo nascitur nisi ex voluntate; non sine ratione concederem: si autem diceres: Nemo nascitur nisi ex propria sua voluntate, non concederem. Isto itaque modo, quia de peccato agimus parvuli, ita originale peccatum ejus, sicut ipse ortus ejus, sine voluntate esse non potuit, sed non ejus.

CXVII. JUL. « Ergo si audirent illi sacerdotes, quorum nunc dicta deluimus, dubitari utrum commixtio conjugalis bona esset, atque ab eis peterem corpora-
ne a Deo

OPERIS IMPERFECTI CONTRA JULIANUM, LIB. IV. 269
informata¹, faterentur. Hocque concessio, adderem utrum conjugia a Deo annuerent ordinata. Quo similiter confirmato, peterem denuo, utrum esset sine commixtione foetura. Hocque denegato, quid sequebatur? videlicet si non nisi per Deum corpus, non nisi per corpus commixtio, non nisi per commixtionem foetus? ad eundem auctorem pertinere et foetum et commixtionem, ad quem corpora pertinerent. »

AUG. Numquid hæc inter nos vertitur quæstio, utrum bona sit commixtio conjugalis? cum eam bonam utrique dicamus. Quid est ergo quod tam male sentis de illis sacerdotibus, quorum non, ut mentiris, deluis dicta, sed polluis, ut eis quasi dubitantibus velis persuadere, unde nec illos, nec nos dubitare convincis? Bona est commixtio conjugalis, quæ fit causa procreandi. Sed Ambrosius, qui dixit ex commixtione utriusque sexus neminem esse expertem delicti, non commixtionem redarguit conjugalem; sed vidit malum, cujus bono usu fit illud, quod nemo catholicus dubitat esse opus bonum. Inania loqueris, superfluis tempus impendis: quod agitur deseris, et unde non dubitatur, tanquam dubitetur, vel etiam negetur, docere moliris. Quid ergo mirum est, quod tam multos libros tamque vanos facis?

CXVIII. JUL. « Huic effecto sine dubio prudentes viri catholici annuerent sacerdotes, videntesque nihil in sensibus carnis, nihil in foetibus sexuuum, alterum quempiam præter Deum verum fecisse; nihil autem Deum fecisse quod malum esset; malumque nihil esse aliud quam voluntatem malam, sine aliquo coactu naturalium delinquentem; pronuntiarent profecto Manichæos et Traducianos splendentibus catholicæ rationis dissiluisse fulminibus.

¹ Forte formata.

AUG. Cur ergo eorum, quos « Prudentes viros dicis et catholicos sacerdotes, » te dicta defendere atque deluere sine ullo pudore mentiris, si et ipsa dissiliunt fulminibus tuis? Si autem defenduntur atque deluuntur, et ob hoc manent integra, ipsis tu potius fulminaris. Nam quod ait Ambrosius, ex commixtione sexus utriusque conceptum expertem neminem esse delicti, aut falsum est, aut verum. Si falsum esse dicis; oppugnans ergo prudentium virorum et catholicorum, sicut tu fateris, sacerdotum dicta, non defendis ac deluis. Si autem ut merito defendantur atque deluantur, hoc verum esse concedis; tu potius dictis catholicorum antistitem fulminaris. Quid est ergo quod te jactas et dicis illos beatissimos et doctissimos viros, si audissent syllogismos tuos, « Pronuntiatus fuisse, » nos quos appellas « Manichæos et Traducianos splendentibus catholicæ rationis dissiluisse fulminibus? » Pronuntiarent igitur contra se ipsos, et se ipsos nobiscum dissiluisse te fulminante monstarent. Cur directe non audes dicere, quod oblique convinceris dicere? Originale peccatum cum Ambrosio confitemur, et tu tanta potentia fulmina jacularis, ut propter hæc dicta nobis illique communia, nos eis dissiliamus, ille deluatur? Vanus es: non eum distinguis a nobis; et nos prorsus accusas et ipsum: nec tamen fulminas aut nos, aut ipsum, si violare non vis testimonium Pelagii doctoris tui, qui dixit Ambrosii fidem et purissimum in Scripturis sensum ne inimicum quidem ausum fuisse reprehendere¹. Unde et tu cum fidei ejus et purissimo in Scripturis sensui satis intelligaris inimicus, non eum tamen audes reprehendere; sed quid mali dicat, me reprehendendo, te arbitraris ostendere.

Homo confosse, et non confesse, magna vi cogeris

¹ Vide lib. de Gratia Christ. c. 43.

caliginosas anhelare fallacias: frustra fingis impetus fulminantis, cum spires fumum potius fulminati. Ista sunt certe, per quæ docere conaris Ambrosium, aliosque doctores socios ejus, non esse originale peccatum, « Quod Deus formaverit corpora, ordinaveritque conjugia, quod non esset sine commixtione foetura. » Conceduntur hæc; conceduntur etiam illa quæ adjungis, « Foetum scilicet et commixtionem ad eum pertinere auctorem, ad quem pertinent corpora; » si tamen commixtionem conjugalem voluisti intelligi, cum hoc diceres. Quamvis id per se ipsum verum esse noscatur, non tua ratiocinatione sit consequens: alioquin te dicente, « Si non nisi per Deum corpus, non nisi per corpus commixtio; » et ex hoc volente conficere, « Ad eum auctorem pertinere commixtionem, ad quem corpora pertinent; » potest alius dicere, Si non nisi per Deum corpus, non nisi per corpus adulterium, ad eum auctorem pertinet adulterium, ad quem pertinet corpus: quod vides quanta dicatur injuria Dei, et quantum mali doceant syllogismi tui. Sicut ergo non sequitur, ut ideo tribuatur adulterium Deo, quia non fit nisi per corpus, cujus auctor est Deus: ita non sequitur, ut ideo commixtio tribuatur Deo, quia non fit nisi per corpus, cujus auctor est Deus. Sed tamen concedimus commixtionem duntaxat conjugalem, quæ fit causa procreandi, Deo auctori esse tribuendam; non quia hoc tua sumpta sequitur, sed quia ratione alia consideratum, verum esse perspicitur. Quod vero ex hoc quæris efficere, nec sequitur illa superiora, nec verum est. Neque enim quia Deus fecit corpus, Deus instituit conjugia, quorum commixtione foetus oriatur, Deus creat ipsos foetus animantium, ideo verum est quod adjungis, « Nihil in sensibus carnis, nihil in foetibus sexuum, alterum quempiam præter Deum verum fecisse. » Ubi enim

fecit diabolus, quod mali fecit cum hominibus primis, nisi et in sensibus carnis illorum? Mala quippe suasionem corruptus est sensus, quando est ad peccandum factus assensus. Et ubi fecit, quidquid mali postmodum generi humano fecit, nisi in foetibus sexuum, id est, filiis hominum? Quomodo autem dicis, « Deum nihil fecisse quod malum est? » An non est malum gehenna damnatis? Jam vero qui tibi dicenti credit, « Malum nihil esse aliud quam voluntatem malam, sine aliquo coactu naturalium delinquentem: » ut innumerabilia mala taceam, quæ mali Angeli et homines patiuntur inviti; ipsum æternum supplicium non timebitur, quod et maximum malum est, et non est voluntas mala, sed poena voluntatis malæ. Hæ sunt ratiocinationes tuæ quibus putas fulmen esse verbum tuum, cum sit cinis cor tuum.

CXIX. JUL. « Desine itaque viros sani capitis et Ecclesiarum antistites criminari: non subjiciantur iudicio negligentiora commenta: neque enim iram cunctatio brevis, sed pertinax meretur intentio. Imitemur sane eorum illud studium, quo populos edificaverunt exhortando, obsecrando, coarguendo: quorum numquidquam fecissent, si vestro more peccata non voluntaria, sed naturalia credidissent? »

AUG. Et nos pro modulo nostro populos edificamus, hortando, obsecrando, arguendo, quod fecit Ambrosius; et tamen de originali peccato hoc sentimus et dicimus, quod sensit et dixit Ambrosius, nec solus, sed cum aliis magnis consortibus suis. Quos « Antistites Ecclesiarum cum viros sani capitis dicas; » tu quali capite ista, quæ illi notissima consensione didicerunt atque docuerunt, reprehendis atrociter, defendisque fallaciter; et me arguis dicens eorum esse criminatorem, cum videas eorum contra tua crimina, quæ ex obliquo illis objicis, defenso-

rem? « Dicis eorum negligentiora commenta non esse subjicienda iudicio: » siccine illorum dicta defendis ac deluis? An potius nomine negligentiae reprobas et accusas, et nullo dubitante condemnas, quæ negligenter effusa, et ideo falsa esse pronuntias? Rogamus te, si falsa esse asseris dicta quæ defendis, vera esse asserere quæ reprehendis. « Iram non cunctatio brevis, inquis, sed pertinax meretur intentio: » quasi aliquid proferas, unde possis ostendere illos, non dico post brevem, sed saltem post longam intentionem, vel in fine vitæ suæ de peccato originali mutasse sententiam. Vana loqueris, insana loqueris, perversa et tuæ saluti adversa loqueris: quiesce, obsecro; quid tantum loqueris?

CXX. JUL. « Verum pergamus ad reliqua. Nihil prorsus valet, quod te ais diabolo reputare, non corpora, sed delicta: inficiaris omnino, sicut frequenter ostendimus, nullo alio studio, nisi ut Manichæi vites invidiam, cujus inspiras venenum. Corpora enim, prorsus corpora reputas principii tenebrarum, quorum commixtionem diabolicam profiteris, quorum genitalia, quorum motus, quorum fructus accusas. Arguis palam ex primo magisterio membra, non vitia: illud enim dicis diabolicum, quod etiam Manichæus, sicut in Scripturis ejus docui, in sexibus indignatur vigere. Et ut repetitione brevi lector noster, quod tenere possit, accipiat: aut ostende esse in parvulis voluntatem, aut ab eis crimen amoveto. Quod cum non facis, sed asseris eos propter hoc a diabolo possideri, quia de corporum sunt commixtione generati; ostendis te non peccata, quæ sine voluntate non sunt, sed ipsa corpora adversariæ potestati deputare. Ut ergo ea libido, quæ et in hominibus et in pecoribus invenitur, naturalis et a Deo instituta est: ita ista libido, quam in disputationis tuæ varietate perpeteris, per quam

inter varia dogmata contrariaque versaris, non minus a stultitia quam a profanitate concepta est. Haud injuria ergo Ambrosium a vestra cohorte distinguimus; nec illum, sicut petis, Manichæum vocamus. »

Aug. Inaniter omnino laborasti, ut ad istam conclusionem falsam atque ridiculam, longis et tortuosis, salacibus et fugacibus anfractibus pervenires, ubi diceres, « Non injuria vos Ambrosium a nostra cohorte distinguere, nec eum dicere Manichæum. » Prorsus si illum non dicis, nec me debes dicere: si autem me dicendum putas, et illum cogere dicere, et illos omnes magnos Ecclesiæ clarosque doctores, qui de peccato originali, propter quod me Manichæum dicis, ea dicunt sine ulla obscuritate vel ambiguitate, quæ dico, ut in primo et secundo sex librorum meorum, quos contra quatuor tuos edidi, satis evidentem ostendi.

Sed per tuam scilicet dialecticam tereretur, si his diebus superesset Ambrosius ut ex consequentibus falsis inveniens falsum esse quod senserat, dicere non auderet ulterius, de sexuum commixtione parvulos natos expertes non esse delicti, ne per hoc eos sub potestate diaboli constitueret: tunc ergo te doctore Manichæus esse desisteret. O quid perdidit, qui te audire non potuit! Proinde quia propter hunc sensum Manichæum me esse dicis, profecto in hoc sensu perseverans, Manichæus, te auctore, Ambrosius hac excessit e vita. Non ergo illum defendere, quod nullo modo non potes, sed dolere debes, quia docere jam non potes: quod si facere potuisses, magisterio tuo ille correptus atque correctus prohiberet utique in Ecclesia quam regebat exorcizari et exsufflari baptizandos parvulos; ne in tot innocentibus, neque ulla ratione, ut asseris, sub potestate diaboli constitutis imaginibus Dei, ipsi Deo fieret tam gravis atque insignis injuria:

quod tamen si fieri prohiberet Ambrosius, vobiscum de Ecclesia catholica pelleretur. Absit enim ut hæc correctio potius, quam deceptio nominetur. Absit ergo ut ille vir vobiscum contra matrem Catholicam consisteret: sed vobis invictus pro illa resisteret.

Quid est igitur, quo me ab illo in hac causa separandum putas? Per commixtionem corporum maris et feminae, delicti expertem nasci dico neminem, sicut ille: nec tamen corpora diabolo conditori tribuo, quia nec ille: quemadmodum naturæ vitium ambo culpamus, ita naturæ auctorem ambo veneramus. Si quoniam concupiscentiam carnis, qua caro concupiscit adversus spiritum, per prævaricationem primi hominis in naturam vertisse dico: « Ideo arguo membra, non vitia; » hoc fecit et ille: si vero aliunde est origo vitiorum, aliunde membrorum; nec ego ¹, nec ille voluntatem propriam inesse nascentibus, nec Ambrosius dicit, nec ego: per primi hominis tamen prævaricatricem voluntatem factum esse concupiscentiæ vitium, unde per commixtionem sexuum nascentes trahunt originale peccatum, et Ambrosius dicit, et ego. Ambo igitur natos homines, antequam renascantur, non propter eorum substantiam, cujus creator est Deus, sed propter peccatum quod per unum intravit, et per omnes homines pertransiit, cujus peccati auctor est diabolus, potestati adversariæ deputamus.

Quid est quod te impudentissima fronte mentiris, Ambrosii et aliorum similium dicta defendere atque deluere? Quis ita cæcus est, ut non videat quod ea tu reprehendas, ego defendam; tu polluas, ego deluam? Ambrosii dicta sunt de Christo loquentis, « Ideo, inquit, et quasi » homo per universa tentatus est, » Et in similitudine ho-

¹ Subaudi, arguo membra non vitia.